

**„MEZINÁRODNÍ ROK PLANETY ZEM - GEOLOGOVÉ PRO SPOLEČNOST 2008“:
NOVÁ ŠANCE PRO GEOLOGOVÉ DNÍ OBORŮ V ČR**

V. Štěrdrá¹ a P. Pípravná skupina MRPZ²

¹ Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, stedra@cgu.cz

² Pípravná skupina MRPZ, www.rokplanetyzeme.cz, mrpz@cgu.cz

V lednu 2006 byl na základě spojené iniciativy Mezinárodní unie geologických věd (IUGS) a organizace UNESCO vyhlášen na valném shromáždění OSN rok 2008 jako Mezinárodní rok planety Zem. Tato iniciativa je svým rozsahem zcela mimořádná pro oblast věd o Zemi. Jejím cílem je připomenout a připřiblížit opomíjený význam geověd pro celosvětový udržitelný rozvoj, omezení přírodních rizik, racionalizaci výstavby a optimální využívání přírodních zdrojů. IUGS schválila strukturu odborné i osvětové složky Roku Zem a současně byl navržen optimální postup pro implementaci Roku Zem na národních úrovních.

Výsledkem jednání zástupců geovědních organizací v ČR je shoda na společném postupu, vytvoření koordinací skupiny Roku Zem, a souhlas s využitím informační struktury České geologické služby pro přípravu Roku Zem. Aktivity Roku Zem budou zaměřeny na popularizaci geologických věd a jejich připřiblížení ve společnosti na více úrovních.

Geovnědní rok Zem je třeba považovat za zcela mimořádnou a „životní“ šanci aplikovaných geověd, vytvořenou díky celosvětové vlně zájmu o nerostné přírodní zdroje a geologické procesy v nejbližším okolí. Úspěch při prosazení byl podpořen jednotným postupem IUGS a dalších dvanácti oborových asociací jako IUGG, AAPG aj. spolu s vrcholnými světovými organizacemi. Díky Roku Zem můžeme lépe vysvětlit úzké vazby společnosti na přírodní podmínky a zdroje a prezentovat širší veřejnosti argumenty pro zvyšování respektu vůči neživé přírodě. Rok Zem může pomoci připravit půdu pro postupné vyrovnávání propadu geověd ve vzdělávání a pro objektivní informování veřejnosti, a to zkrácením politickými tlaky.

Do konce roku 2007 by měl být hotov rozpis programu Roku Zem v ČR. Dosud jsou v návrhu pilotní akce (A) – putovní výstava „Planeta Zem – mocná i zranitelná“ a stálé geovnědní Centrum věd o Zemi, a „Geologové pro Prahu“ – propojení geologie s botanikou a zoologií a jejich společná prezentace v Praze – Troji. Ve druhé úrovni (B) jde o populární – odborné publikace jako webové aplikace, publikace, přednášky, Týden vědy apod. Tímto okruhem (C) jsou regionálně zaměřené akce a akce pro děti, mládež a veřejnost s rozlepením akcí na okruhy Osvěta a propagace, Geoparky, stezky a expozice, Publikace, Regionální exkurze, Výstavy a Přednášky. K programu Roku Zem patří i vybrané konference aplikované geologie a workshopy (D) a mezinárodní aktivity (E), umožňující provázání s aktivitami International Year of Planet Earth (IYPE). Financování a realizace bude záviset na jednáních s vládními a soukromými organizacemi a subjekty, rozpočet v současnosti dosahuje ke 20 milionům korun. Dosavadní stav přípravy programu i financování je otevřen pro další zájemce.

Jako ukázky již zahájených akcí k Roku Zem mohou sloužit například on-line Geologická encyklopedie na stránkách www.geology.cz České geologické služby, Geopark Spolov vybudovaný Geofyzikálním ústavem AV ČR ve spolupráci s místní částí, putovní výstava historických vyobrazení dynamických procesů Země ze sbírky J. Kozáka rovněž Geofyzikálního ústavu AV ČR, a výtvarná soutěž „Můj kousek Země“ s vyhlášením na veletrhu Svět knihy 2007 a zveřejněním všech prací na www.geology.cz. První realizovaná naučná stezka vede okolo pozůstatků středověké těžby zlata na Zlatém Chlumu u Jeseníku a doplní místní turistické trasy. Plánovanou řadu publikací zahájil Průvodce geologií Šumavy, vydaný vydavatelstvím G.S. V roce 2007 byl vydán plakát a první z řady informačních brožur.

Na stránkách www.rokplanetyzeme.cz jsou uvedeny informace o složení přípravné skupiny a postupu přípravy, o koordinaci Roku Zem a o jednotlivých iniciativách IUGS, organizační pokyny, stejně jako podmínky pro sestavení národního programu a pro zapojení do sítě Mezinárodního roku planety Zem (IYPE).